

กลวิธีการโน้มน้าวใจเพื่อขอรับบริจาคเงินในเพจเฟซบุ๊ก ของบิณฑ์ บรรลือฤทธิ์*

Received: 29 December 2020

Revised: 29 May 2021

Accepted: 11 January 2023

กุนทิกา ชาพิมล**

เทพี จรัสจรวงเกียรติ***

บทความวิจัยนี้มุ่งศึกษากลวิธีการโน้มน้าวใจผ่านการใช้ภาษาที่ปรากฏในโครงสร้างและองค์ประกอบของวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินในเพจเฟซบุ๊กของบิณฑ์ บรรลือฤทธิ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2560-เดือนเมษายน พ.ศ. 2561 จำนวน 12 ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างและองค์ประกอบของวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินแบ่งได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนต้น ส่วนกลาง และส่วนท้าย นอกจากนี้กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินมี 10 กลวิธี ได้แก่ คำแสดงสภาพร่างกายและสุขภาพ คำแสดงสภาพครอบครัว คำแสดงอาชีพ คำบอกรายได้ คำแสดงความรู้สึก คำเรียกรู้อย่างดี คำบอกอายุ คำบอกช่วงเวลา คำบอกจำนวนเงิน และคำอวยพรหรือคำขอบคุณ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างและองค์ประกอบของวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินกับกลวิธีทางภาษาพบว่า กลวิธีการโน้มน้าวใจในเพจเฟซบุ๊กของบิณฑ์ บรรลือฤทธิ์เป็นการประกอบสร้างวาทกรรมระหว่างโครงสร้างและองค์ประกอบกับกลวิธีทางภาษาทำให้เกิดการโน้มน้าวใจในการบริจาคเงิน

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

คำสำคัญ

กลวิธีการโน้มน้าวใจ;
บริจาคเงิน;
เฟซบุ๊ก

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิตเรื่อง “วาทกรรมการขอรับบริจาคเงินในสื่อสังคมของ ไทย: การศึกษาตามแนวทฤษฎีวิเคราะห์เชิงวิพากษ์” ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ติดต่อได้ที่: Kuntika.chapimon@gmail.com

*** อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ติดต่อได้ที่: tepee.j@chula.ac.th

Persuasive Strategies for Donations on Bin Bunluerit's Facebook*

Received: 29 December 2020

Revised: 29 May 2021

Accepted: 11 January 2023

Kuntika Chapimon**

Debi Jaratjarungkiat***

There have been a number of donations generated by the use of persuasive strategies on Thai social media. This study aimed at investigating persuasive language strategies used to ask for money donations by Bin Bunluerit on his Facebook account in terms of their discourse structures and elements. The twelve sets of data were gathered from November 2017 to April 2018. It was found that the schematic structures and elements of donation requests were divided into three parts namely the beginning, the middle and the end. In addition, there were ten language strategies found in the discourse of donation requests which were the uses of lexical choice to express health and physical conditions, family status, occupation, earning, emotions, kinship, age, time, amount of money and blessing/thanks. When studying the relationship between the discourse structures and elements of donation requests and the language strategies, it was discovered that the persuasive structures used in the donation request of Bin Bunluerit were created based on both the discourse structures and elements, and the language strategies leading to persuasion in charity.

Research Article

Abstract

Keywords

persuasion;
donation;
Facebook

* This article is a part of a Ph.D. Thesis entitled "The Discourse of Monetary Donation Request in Thai Social Media: A Critical Discourse Analysis", Department of Thai Language, Faculty of Arts, Chulalongkorn University.

** Ph.D. candidate, Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, e-mail: Kuntika.chapimon@gmail.com

*** Lecturer, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, e-mail: tepee.j@chula.ac.th

1. บทนำ

ปัจจุบันการนำเสนอข้อมูลข่าวสารได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบจากเดิมไปสู่แพลตฟอร์มใหม่ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ซึ่งเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมจากคนไทยเป็นอย่างมาก เฟซบุ๊กจึงกลายเป็นช่องทางสำคัญในการนำเสนอข้อมูลต่างๆ รวมถึงมีการสร้างเพจ (page) ในสื่อเฟซบุ๊ก เช่น เพจเกี่ยวกับการศึกษา การทำอาหาร สัตว์เลี้ยง ท่องเที่ยว และการให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น มีเพจหนึ่งที่ได้รับคามนิยมในด้านการให้ความช่วยเหลือผู้คนที่คือ เพจของบิณฑ์ บรรลือฤทธิ์ มีผู้ติดตามมากถึง 7,814,549 คน (สืบค้นเมื่อ 13 พฤษภาคม 2561)

บิณฑ์ บรรลือฤทธิ์ เริ่มต้นจากการเป็นนักแสดงและเป็นอาสาสมัครมูลนิธิร่วมกตัญญู รวมถึงทำงานด้านสาธารณกุศลอีกมากมาย การสร้างเพจนี้เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารเล่าเรื่องราวความเดือดร้อนของผู้คนที่ต้องการความช่วยเหลือจากสังคม โดยผ่านคำบอกเล่า บิณฑ์ บรรลือฤทธิ์เป็นผู้ทำหน้าที่สื่อกลางหรือกระบอกเสียง

จากคำสัมภาษณ์ของบิณฑ์ในเว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์ ได้กล่าวถึงการทำเพจนี้ว่า

เพจนี้เริ่มจากมีคนติดตามไม่กี่ร้อยคนจนตอนนี้มีเป็นล้านคนแล้ว แรก ๆ พอลงเลขที่บัญชีเพื่อขอความช่วยเหลือให้กับเคสๆ หนึ่ง ปรากฏว่ามีเงินเข้ามาช่วยเป็นแสน บางรายโทรมาบอก พี่! ช่วยลบหนุออกจากหน้าเฟซบุ๊กเลยคะ เพราะมีเงินเข้ามาเยอะมาก หนูไม่รู้จะทำอะไร ตอนนั้นผมก็บอกไปว่า เราก้เอาเงินส่วนนี้ไปกระจายความช่วยเหลือต่อ หรือถ้าพี่ลงเคสไหน 500, 1,000 บาทก็โอนเข้ามาช่วยได้นะ มีอยู่รายหนึ่งน่าสงสารมาก ผมลงเลขที่บัญชีของเขาเพื่อขอความช่วยเหลือในแฟนเพจ ปรากฏว่ามีเงินจากผู้ใจบุญโอนเข้าบัญชีมากถึง 12 ล้านบาท ซึ่งช่วยต่อชีวิตให้เขาอย่างมาก ปัจจุบันเสียชีวิตไปแล้ว ตรงนี้มันทำให้ผมมีกำลังใจ เพราะตัวผมคนเดียวไม่สามารถช่วยเหลือคนทั้งประเทศได้ ต้องอาศัยคนที่ติดตามในแฟนเพจด้วยอีกแรง เกิดเป็นพลังบุญต่อๆ กันไป (ปิยะนันท์ ขุนทอง, 2560, ออนไลน์)

จากคำสัมภาษณ์ของบิณฑ์แสดงให้เห็นจุดประสงค์ของการทำเพจขึ้นเพื่อเป็นการกระจายข้อมูลความเดือดร้อนของคนกลุ่มหนึ่งไปยังวงกว้าง ทำให้ผู้รับสารหรือผู้ติดตามเพจต่างให้ความช่วยเหลือตามคำบอกเล่าของบิณฑ์เป็นจำนวนมาก ประกอบกับรูปแบบการนำเสนอในเพจ คือ การนำเสนอเรื่องราวผู้ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนที่บิณฑ์ได้ไปพบและให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้นมาก่อน มาบอกเล่าโดยการให้รายละเอียดความเป็นอยู่และเลขที่บัญชีเพื่อเป็นช่องทางในการโอนเงิน ทั้งยังมีการโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารร่วมมือช่วยเหลือ ผลที่ได้คือ ผู้ที่รับสารจะโอนเงินเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ขอรับบริจาคเป็นจำนวนเงินตั้งแต่คนละ 100 บาทขึ้นไป โดยการโอนผ่านบัญชีธนาคารและแนบรูปสลิปการโอนเงินในกล่องแสดงความคิดเห็น

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยเห็นว่ามีความน่าสนใจในการศึกษากลวิธีการโน้มน้าวใจที่ทำให้ผู้รับสารเลือกให้ความช่วยเหลือโดยการบริจาคเงินได้สำเร็จนั้น แสดงให้เห็นว่ากลวิธีการโน้มน้าวใจของบิณฑ์มีอิทธิพลต่อการรับสารของผู้คน และสื่อกลางในการโน้มน้าวใจ คือ วาทกรรมการขอรับบริจาคเงิน เป็นตัวบทที่ผ่านการคัดเลือก เรียบเรียง และนำเสนอเพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารหรือผู้ผลิต ฉะนั้นในการศึกษาวิธีการโน้มน้าวใจนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาโครงสร้างและองค์ประกอบของวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินรวมถึงกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในเพจเฟซบุ๊กของบิณฑ์ บรรลือฤทธิ์

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากลวิธีการโน้มน้าวใจผ่านการใช้ภาษาที่ปรากฏในโครงสร้างและองค์ประกอบของวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินในเพจเฟซบุ๊กของบิณฑ์ บรรลือฤทธิ์

3. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2556, น. 6) ได้รวบรวมนิยามของคำว่าวาทกรรมและสามารถสรุปได้ว่า วาทกรรมคือ วิถีปฏิบัติหรือกระบวนการในการสร้าง “ความหมาย” ให้แก่สิ่งต่างๆ อย่างเป็นระบบ ในวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินนั้นเป็นการคัดเลือกและจัดเรียงข้อมูลเพื่อนำเสนอให้สอดคล้องตามเป้าหมายของผู้ผลิตวาทกรรม การวิเคราะห์ข้อมูลทางวาทกรรมมีทั้งการวิเคราะห์ในระดับโครงสร้างและความระดับกลวิธีทางภาษา

การวิเคราะห์ในระดับโครงสร้างความ ชูซาน เอกกินส์ (Eggins, 2004, pp. 58-61) กล่าวว่า โครงสร้าง (Schematic structure) เป็นการสร้างลำดับขั้นตอนของการสื่อสารที่ทำให้ผู้รับสารสามารถรู้ได้ว่าข้อความนั้นจัดอยู่ในประเภท (genre) ไດ โครงสร้างความนั้นสามารถวิเคราะห์ได้จากแนวคิดพื้นฐานในการวิเคราะห์ภาษา คือ 1) การกำหนดขอบเขต (constituency) คือ การแบ่งองค์ประกอบของข้อความออกเป็นส่วนๆ ได้แก่ ส่วนต้น (Beginning) ส่วนกลาง (Middle) และส่วนท้าย (End) และ 2) การระบุหน้าที่ (Functional labelling) คือ การจัดแบ่งข้อความที่เหมือนกันอยู่ในขอบเขตเดียวกันและแบ่งแยกข้อความที่แตกต่างกันตามหน้าที่ขององค์ประกอบในโครงสร้างความ ทั้งนี้เพื่อเป็นการจำแนกขอบเขตโครงสร้างความของวาทกรรมว่าประกอบด้วยองค์ประกอบใด ส่วนการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในมุมมองของวาทกรรม คือ การพิจารณาภาษาอย่างละเอียดและเป็นระบบ กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในวาทกรรมจึงมีความหลากหลาย เช่น การเลือกใช้คำศัพท์ อุปลักษณ์ มูลบท เป็นต้น

นอกจากนี้การวิเคราะห์รูปแบบของสัมพันธสาร (genre discourse) ตามที่โรเบิร์ต อี. ลองเอเคอร์ (Longacre, 1996, pp. 8-10) กล่าวถึงแบบลักษณ์สัมพันธสารที่สามารถจำแนกได้โดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่สำคัญคือ 1) การสืบเนื่องของเวลา (contingent temporal succession) และ 2) การกำหนดผู้กระทำ (agent orientation) เมื่ออาศัยหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาจะสามารถจำแนกประเภทของสัมพันธสารได้ 4 รูปแบบ คือ สัมพันธสารเรื่องเล่า (Narrative discourse) สัมพันธสารชี้แนะ (Behavioral discourse) สัมพันธสารกระบวนการ (Procedural discourse) และสัมพันธสารอธิบายความ (Expository discourse) ก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เห็นว่ารูปแบบของสัมพันธสารมีส่วนสำคัญต่อกลวิธีการโน้มน้าวใจ

ลักษณะการโน้มน้าวใจจะประกอบด้วยผู้โน้มน้าวใจที่มีความตั้งใจที่จะมีอิทธิพลบางประการเหนือผู้ถูกโน้มน้าวใจ โดยปกติผู้ถูกโน้มน้าวใจจะมีทางเลือกมากกว่าหนึ่งและผู้โน้มน้าวใจจะพยายามชักจูงผู้ถูกโน้มน้าวใจให้ยอมรับทางเลือกที่ตนเสนอ และสิ่งที่ผู้โน้มน้าวใจต้องการคือ การเปลี่ยนแปลงหรือการสร้างหรือการดำรงไว้ซึ่งความคิดเห็น ทศนคติ ค่านิยมและความเชื่อของผู้ถูกโน้มน้าวใจ ซึ่งจะส่งผลต่อปัจจัยอื่นอันได้แก่ อารมณ์ พฤติกรรม เป็นต้น (อรรธรณ ปิลันธน์โอวาท, 2552, น. 5)

งานวิจัยที่มีแนวทางศึกษารูปแบบของโครงสร้างความกับกลวิธีการโน้มน้าวใจ เช่น แกมกาญจน์ พิทักษ์วงศ์ (2560) ศึกษาเรื่อง “ปริเฉทการพูดของมคฺนายนกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม: องค์ประกอบการสื่อสารและกลวิธีการโน้มน้าวใจ” เป็นงานวิจัยที่สนใจศึกษาสื่อกลางในบริบทการโน้มน้าวให้เกิดการบริจาคเงินภายในวัดอย่างมคฺนายนก ที่มีโครงสร้างปริเฉททั้งส่วนเปิด ส่วนเนื้อเรื่อง ส่วนปิด แต่บางปริเฉทมีเฉพาะส่วนเนื้อเรื่องและส่วนปิด ทั้งกลวิธีการโน้มน้าวใจแบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มกลวิธีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง กลุ่มกลวิธีการบอกความสำคัญของกองทุน และกลุ่มกลวิธีการกระตุ้นผู้ฟัง เช่น การกล่าวคำอวยพร นอกจากนี้ ลี (Patrick Chi Wai Lee, 2016) ได้เขียนบทความวิจัยเรื่อง “A Discourse Description of Four Fund-raising Text-Linguists Meet Practitioners: An Exploratory Study” กล่าวถึงวาทกรรมการอธิบายการระดมทุนผ่านสื่อพบว่า วาทกรรมการขอระดมทุนนี้มีรูปแบบเฉพาะ (particular of genre) นั่นคือ “รูปแบบวาทกรรมประเภทวิธีแก้ปัญห” (problem-solution discourse pattern) พิจารณาจากโครงสร้างความ (textual move) มีการกล่าวถึงสถานการณ์ของปัญหาที่จุดเริ่มต้นของข้อความเสมอ เนื่องจากเป็นประเด็นหลักที่ต้องแจ้งให้ผู้รับสารทราบ จากนั้นในส่วนที่ 2 (second move) เป็นการผสมผสานกันระหว่างการตอบสนอง วิธีแก้ปัญหหรือปัญหา และส่วนสุดท้าย (final move) มักจะเป็นการตอบสนองเสมอ

ฉะนั้นในการวิเคราะห์ตัวบทวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินที่มีการผลิตซ้ำและนำเสนอแก่ผู้รับสารเพื่อโน้มน้าวใจให้เกิดการบริจาค้นั้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดวาทกรรมที่วิเคราะห์ทั้งในระดับโครงสร้างและกลวิธีทางภาษา มาใช้ในการวิเคราะห์กลวิธีการโน้มน้าวใจในวาทกรรมการขอรับบริจาคเงิน

4. ขอบเขตและวิธีการดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นบทความวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริจาค การโน้มน้าวใจ และวาทกรรมวิเคราะห์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์กลวิธีการโน้มน้าวใจเพื่อขอรับบริจาคเงินในเพจเฟซบุ๊กของบิณฑบาตรลือฤทธิ์ เนื่องจากข้อมูลวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินปรากฏลักษณะรูปแบบของข้อมูลที่คล้ายกัน โดยมีความแตกต่างกันที่กลุ่มข้อมูลผู้ขอรับบริจาค เช่น กลุ่มเด็ก กลุ่มผู้ใหญ่ และกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purpose Sampling or Judgment Sampling) โดยเลือกช่วงเวลาคาบเกี่ยวระหว่าง พ.ศ. 2560-2561 ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2560 - เดือนเมษายน 2561 รวมระยะเวลา 6 เดือน เดือนละ 2 ข้อมูล รวมทั้งสิ้น 12 ข้อมูล

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์คงตามต้นฉบับทุกประการ ซึ่งอาจจะมีข้อผิดพลาดในการใช้ภาษา เช่น การสะกดคำผิด

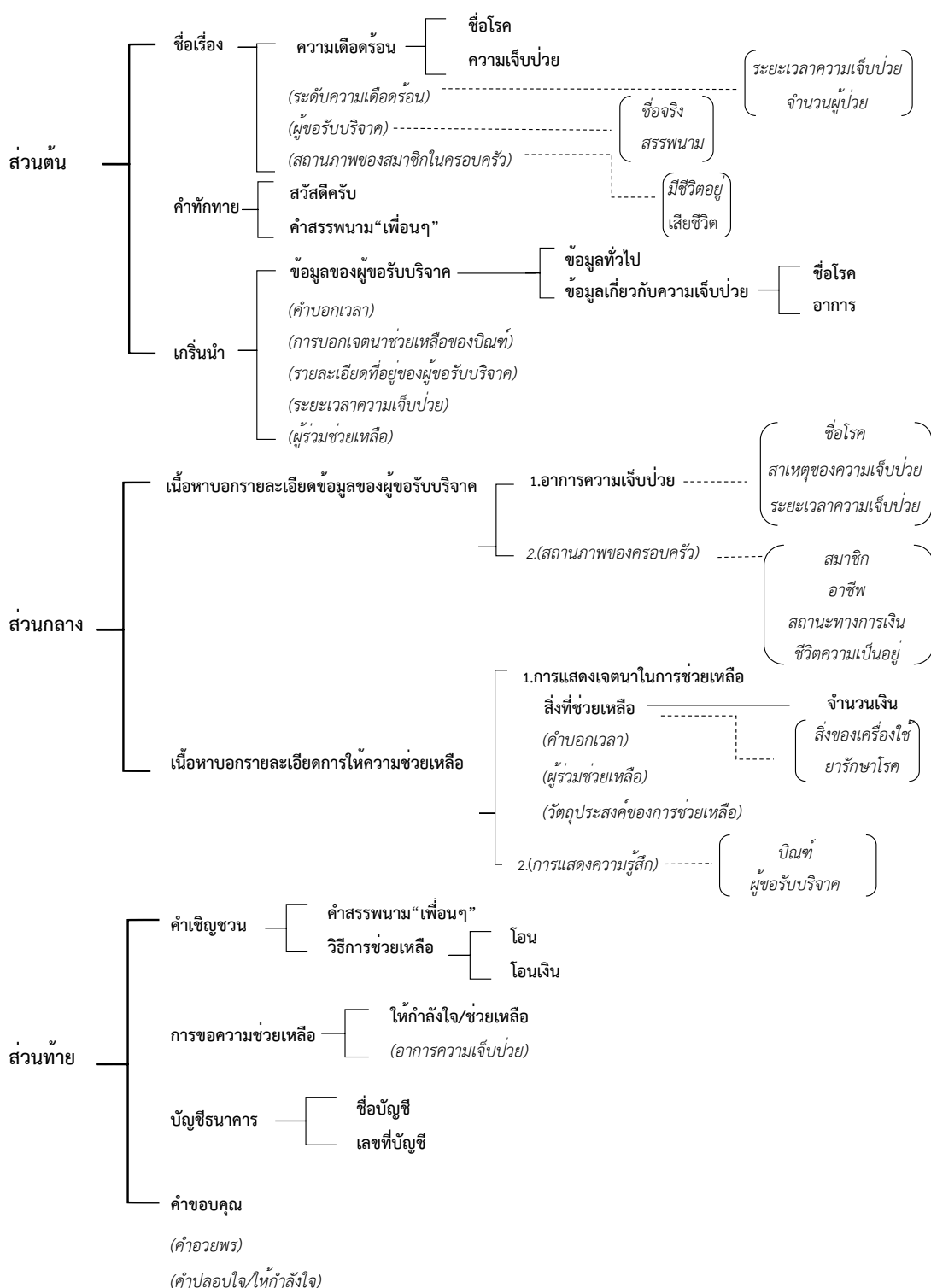
การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการศึกษาคูโครงสร้างและองค์ประกอบของวาทกรรมการขอรับบริจาคเงิน รวมถึงกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในโครงสร้างส่วนต่าง ๆ จากนั้นนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ สรุปผลการวิจัยอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5. ผลการศึกษาวิจัย

ผลการศึกษาเรื่องกลวิธีการโน้มน้าวใจเพื่อขอรับบริจาคเงินในเพจเฟซบุ๊กของบิณฑ์ บรรลือฤทธิ์ ผู้วิจัยแบ่งผลการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน ส่วนแรก เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างและองค์ประกอบของวาทกรรมการขอรับบริจาคเงิน เพื่อแสดงให้เห็นลักษณะภาพรวมโครงสร้างของข้อมูลการขอรับบริจาคเงิน นำไปสู่การวิเคราะห์ในส่วนที่สอง การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในโครงสร้างและองค์ประกอบของวาทกรรมการขอรับบริจาคเงิน ดังนี้

5.1 โครงสร้างและองค์ประกอบของวาทกรรมการขอรับบริจาคเงิน

จากผลการศึกษาตามแนวคิดการวิเคราะห์โครงสร้างความ (Schematic structure) พบว่าวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินในเพจเฟซบุ๊กของบิณฑ์ บรรลือฤทธิ์ แบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ ส่วนต้น ส่วนกลาง และส่วนท้าย ในแต่ละส่วนมีองค์ประกอบดังนี้ ส่วนต้นประกอบด้วยชื่อเรื่อง คำทักทาย และการเกริ่นนำ ส่วนกลางประกอบด้วยเนื้อหาบอกรายละเอียดของผู้ขอรับบริจาคและเนื้อหาบอกรายละเอียดการให้ความช่วยเหลือ ส่วนสุดท้ายประกอบด้วยคำเชิญชวน การขอความช่วยเหลือ บัญชีธนาคาร และคำขอบคุณ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 1. โครงสร้างและองค์ประกอบของวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินในเพจเฟซบุ๊กของบิณฑ์ บรรลือฤทธิ์

จากแผนภาพข้างต้นโครงสร้างและองค์ประกอบของวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินในเพจเฟซบุ๊กของ บิณฑ์มีลักษณะรูปแบบตายตัว ปรากฏซ้ำในทุกวาทกรรม ผลการวิเคราะห์จึงได้แบ่งการปรากฏเป็น 2 รูปแบบ คือ โครงสร้างหลัก (ตัวหนา) มีองค์ประกอบที่ปรากฏอย่างสม่ำเสมอ ส่วนโครงสร้างเสริม (ข้อความในวงเล็บ) มีองค์ประกอบที่ปรากฏในบางข้อมูล

เมื่อพิจารณาในแต่ละส่วนนั้นจะพบว่ากลวิธีการโน้มน้าวใจคือ การนำเรื่องจริงที่เป็นความเดือดร้อนของผู้คนมาเล่าเรื่องราวเพื่อโน้มน้าวให้เกิดการบริจาคเงิน ตามที่กาญจนา แก้วเทพ (2553, น. 252-253) ได้กล่าวถึงเรื่องเล่าในแง่มุมของหน้าที่ (Function) ว่าเรื่องจริง (factual) นั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงแต่อาจจะขาดสีสันความตื่นเต้นเร้าใจ จึงมีกระบวนการเพิ่มมูลค่าให้แก่เหตุการณ์เหล่านั้น ดังที่โครงสร้างความของวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินได้จัดเรียงองค์ประกอบโดยมีจุดเน้นที่ปรากฏในโครงสร้างหลักเสมอ อย่างเช่นชื่อเรื่องที่ประกอบด้วย ความเดือดร้อนและโรคภัย “มีลูกสาว 3 คน เป็นมะเร็ง 2 คน” ตามด้วยการทักทายของบิณฑ์ที่แสดงถึงความเป็นกันเอง การเป็นกลุ่มเดียวกัน และในส่วนเกริ่นนำเป็นการบอกข้อมูลที่มาที่ไปของผู้ขอรับบริจาคเงิน “เมื่อวานนี้ผมเลยเข้าไปช่วยเหลือ ครอบครัวของ น.ส.ปนัดดา จันทรสีดา ซึ่งมีลูก 3 คน” ในส่วนของเนื้อหา มักจะปรากฏรายละเอียดข้อมูลของผู้ขอรับบริจาคโดยเน้นที่อาการความเจ็บป่วยเป็นหลัก ส่วนปัญหาเกี่ยวกับสถานภาพทางครอบครัวมักจะปรากฏในโครงสร้างเสริม “มีแผลกดทับ บริเวณก้น เป็นแผลที่ใหญ่มาก มีลูกสาวที่คอยดูแลอย่างใกล้ชิดอยู่กันสองคนแม่ลูก” จากนั้นตามด้วยเนื้อหาที่บอกรายละเอียดเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือของบิณฑ์ที่มีทั้งเจตนาและจำนวนเงินที่ได้ช่วยเหลือ “ผมช่วยน้องไป 40,000 บาท เพื่อเป็นกำลังใจในการใช้ชีวิตต่อไป และเป็นค่ารถ ค่ายาที่จำเป็น จะต้องซื้อมามาตัวน้อง” ในส่วนนี้บิณฑ์ได้แสดงให้เห็นภาพตัวอย่างของวิธีการช่วยเหลือโดยการให้เงิน

สำหรับโครงสร้างในส่วนต้นกับส่วนกลางเน้นการเล่าเรื่องราวที่บิณฑ์ได้ประสบมา ส่วนโครงสร้างในส่วนท้ายจะเน้นการขอรับบริจาคเงิน ประกอบด้วยคำเชิญชวนให้บริจาคเงิน “ถ้าเป็นเพื่อนๆ อยากจะช่วยน้องปลูกถ่ายไขสันหลังใหม่ ก็โอนเข้าบัญชีคุณแม่น้องได้เลย” ตามด้วยเลขที่บัญชีธนาคารของผู้รับบริจาคเงิน “ชื่อ บัญชี ยุพิน โนนพยอม ธนาคารกรุงเทพ เลขที่บัญชี 4630473330 ออมทรัพย์” และคำขอบคุณ “กราบขอบพระคุณเพื่อนๆ มากครับ”

โครงสร้างความของบิณฑ์มีลักษณะของการเป็นเรื่องเล่าเมื่อพิจารณาตามแนวคิดของ โรเบิร์ต อี. ลองเอเคอร์ (Longacre, 1996, p. 36) ที่กล่าวถึงลักษณะโครงสร้างผิว (Surface structure) ของวาทกรรมการเล่าเรื่อง (Narrative discourse) ไว้ว่า ประกอบด้วยชื่อเรื่อง (Title) การเกริ่นนำ (Aperture) ฉาก (Stage) ก่อนหน้าเหตุการณ์สำคัญ (Prebreak episodes) จุดสุดยอด (Peak episode) จุดเด่น (Peak episode) เหตุการณ์หลังจากจุดสุดยอด (Post-peak episodes) จบ (Closure) และปิด (Finis) ซึ่งมีความสอดคล้องกันกับลักษณะการจัดเรียงองค์ประกอบของวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินของบิณฑ์ดังที่กล่าวไปในข้างต้น ทั้งยังสอดคล้องกับรูปแบบของวาทกรรมเชิงพฤติกรรม (Behavioral discourse) ที่มีลักษณะของการโน้มน้าวและเชิญชวนให้เกิดการบริจาคเงินในส่วนท้าย ลักษณะเช่นนี้เป็นปรากฏการณ์แบบการผสมผสานเชิงวัฒนธรรม (Hybridization) เป็นการผสมผสานข้ามลักษณะของรูปแบบ (Genre) (กาญจนา แก้วเทพ, 2553, น. 410-412)

อย่างไรก็ตามยังพบว่ากลวิธีการโน้มน้าวของบิณฑ์ในโครงสร้างความ คือ การจัดเรียงองค์ประกอบที่มีการเชื่อมโยงข้อความอย่างเป็นเหตุเป็นผล บิณฑ์ได้นำองค์ประกอบของเหตุเกิดขึ้นก่อน เหตุจากความต้องการเป็นผลให้เกิดความช่วยเหลือของบิณฑ์ และเหตุของการช่วยเหลือของบิณฑ์น่าจะช่วยให้เกิดผลคือ การช่วยเหลือจากผู้รับสารต่อไปได้ การทำเป็นตัวอย่างของบิณฑ์จึงส่งผลให้เกิดความคล้อยตามของผู้รับสารในการเลือกช่วยเหลือโดยการบริจาคเงิน

5.2 กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในโครงสร้างและองค์ประกอบของวาทกรรมการขอรับบริจาคเงิน

การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในวาทกรรมขอรับบริจาคเงินในเฟซบุ๊กของบิณฑ์แสดงผลให้เห็นว่าตัวบททำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสาร คือ บิณฑ์ และผู้รับสาร คือ กลุ่มผู้ติดตามในเพจของบิณฑ์ “ตัวบท” ได้ถูกประกอบสร้างด้วยกลวิธีทางภาษาที่ผ่านการเลือกสรรอย่างเป็นระบบ เพื่อทำหน้าที่สื่อสารที่แทรกด้วยเจตนาในการโน้มน้าวใจเพื่อให้ผู้รับสารเกิดการกระทำตามวัตถุประสงค์ที่ผู้ส่งสารต้องการ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการใช้ภาษาในเพจของบิณฑ์มีกลวิธีที่โน้มน้าวใจทั้งหมด 10 กลวิธี ได้แก่ คำแสดงสภาพร่างกายและสุขภาพ คำแสดงสภาพครอบครัว คำแสดงอาชีพ คำบอกรายได้ คำแสดงความรู้สึก คำเรียกญาติ คำบอกอายุ คำบอกช่วงเวลา คำบอกจำนวนเงิน และคำอวยพรหรือคำขอบคุณ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 คำแสดงสภาพร่างกายและสุขภาพ เป็นการกล่าวถึงสภาพร่างกาย อาการความเจ็บป่วย รวมถึงชื่อโรค เช่น โรคมะเร็ง โรคสะเก็ดเงิน โรคหัวใจ เป็นต้น

พิกิตติ ดัสกร อายุ 67 ปี ซึ่งป่วยเนื่องจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเมื่อเดือนที่แล้ว จนทำให้ตัวเองไม่สามารถใช้ชีวิตแบบปกติได้ เพราะรถได้ตกลงไปในน้ำ ทำให้มีอาการเกี่ยวกับสมองและกระดูกสันหลัง ตอนนี้ทั้งความดัน เบาหวานก็โหมเข้ามา เบาหวานขึ้นตา ทำให้สายตาพร่ามัว มองไม่เห็น ร่างกายเดินไม่ได้

จากตัวอย่างปรากฏคำว่า “ป่วย” และอธิบายอาการป่วยว่าเป็นอาการเกี่ยวกับสมองและกระดูกสันหลังที่เป็นอวัยวะสำคัญของร่างกาย สื่อความได้ว่าอาการของพิกิตติน่าจะอยู่ในขั้นอันตราย ทั้งยังกล่าวถึงชื่อโรค เช่น ความดันและเบาหวานซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความเจ็บป่วยที่มีอยู่ก่อนแล้ว เปรียบได้ว่าเหมือนเคราะห์ซ้ำกรรมซัด การเจอสภาพความเจ็บป่วยเช่นนี้ยิ่งเป็นการตอกย้ำภาพความเจ็บป่วยให้ทวีคูณมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับอาการของโรคว่า “สายตาพร่ามัว มองไม่เห็น ร่างกายเดินไม่ได้” รวมถึง “ไม่สามารถใช้ชีวิตแบบปกติได้” จึงสื่อถึงภาพความลำบากในการช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ฉะนั้นการตีความและรับรู้เนื้อหาของข้อมูลนี้จึงปรากฏเป็นภาพความน่าสงสารที่ควรได้รับความช่วยเหลือ

กลุ่มที่ 2 คำแสดงสภาพครอบครัว เป็นการกล่าวถึงสมาชิกในครอบครัว สภาพความเป็นอยู่ รวมถึงความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

สวัสดีครับเพื่อนๆ วันนี้ ผมกับทางรายการ โฮป ประกายแสงแห่งความหวัง โดยสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ได้เข้าไปช่วยเหลือครอบครัวของคุณยายละม่อม อายุ 83 ปี มีอาชีพเก็บผักบุงขาย ยายม่อมมีลูกสาว 3 คน คนโตเป็นมะเร็งเต้านมตัดนมไปแล้ว 1 ข้าง คนที่สองที่เห็นอยู่เป็นมะเร็งที่โพรงจมูกทำให้ใบหน้าผิดรูป ตาโปน ลำคอบวมใหญ่ ตาด้านขวามองไม่เห็นแล้ว ร่างกายผอมแห้งเพราะทานอะไรไม่ได้ เนื่องจากเจ็บคอมาก ๆ ยายม่อมดูแลลูกทั้ง

สองคน ส่วนอีกคนไปปรับจ้งทั่วไปมีครอบครัวไม่ค่อยได้กลับมา ส่วนยายม่อมก็มีรายได้วันละ 100 บาท เก็บผักขาย

จากตัวอย่างเป็นเรื่องราวชีวิตของยายละม่อมที่เป็นหัวหน้าครอบครัวคอยดูแลลูกเจ็บป่วยสื้อให้เห็นสายสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก ถึงแม้ว่าลูกป่วยแต่ผู้เป็นแม่ก็ไม่ได้ทอดทิ้ง ขณะเดียวกันนั้นได้ตอกย้ำภาพความน่าสงสารว่าผู้เป็นแม่เองถูกลูกบางคนทอดทิ้งไป ทำให้เห็นภาพแม่ที่อายุมากแต่ยังสู้ชีวิตเพื่อดูแลลูก การเลือกนำเสนอข้อมูลเช่นนี้จึงเป็นการมุ่งเน้นให้เห็นสภาพความลำบากของชีวิตยายละม่อม แต่ไม่ได้เลือกนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลูกสาวคนแรกที่ตัดเต้านมทิ้งไปว่าสามารถทำงานได้หรือไม่ และอาจเป็นไปได้ว่าปัจจุบันลูกสาวคนแรกอาจจะหายจากอาการมะเร็งเต้านมก็ได้ ส่วนลูกคนที่สอง บิณฑ์เลือกวิธีการให้รายละเอียดอาการเจ็บป่วยมากที่สุด เนื่องจากน่าจะอยู่ในสภาพของอาการเจ็บป่วยที่สาหัส และลูกคนที่สามที่ได้รับการกล่าวถึงว่ามีอาชีพรับจ้งทั่วไปมีครอบครัวจึงไม่ค่อยได้กลับมานั้นมีการให้ความช่วยเหลือดูแลยายละม่อมอย่างไร

กลุ่มที่ 3 คำแสดงอาชีพ เป็นการกล่าวถึงหน้าที่การงาน อาชีพที่หาเลี้ยงตัวเองซึ่งโดยส่วนใหญ่มักจะประกอบอาชีพรับจ้ง ใช้แรงงาน ก่อสร้าง ขับแท็กซี่ เป็นต้น

น้องแซก หรือนายฤทธิชัย โนนพยอม อายุ 22 ปี อยู่ที่ อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น ซึ่งป่วยเป็นมะเร็งเม็ดเลือดขาว ตั้งแต่อายุ 13 ปี...ตอนนี้อยู่ได้ของครอบครัวมาจากพ่อคนเดียว ซึ่ง มีอาชีพรับจ้งก่อสร้าง รายได้วันละ 300 บาท เอามาดูแลครอบครัว และค่ารถ กับค่ารักษาของน้อง

จากตัวอย่างเป็นการกล่าวถึงอาชีพรับจ้งก่อสร้างที่มีรายได้รายวัน โดยส่วนใหญ่ในอาชีพของผู้ขอรับบริจาคเงินนั้นมักจะเป็นอาชีพที่มีรายได้รายวันหรือหาเช้ากินค่ำ ส่งผลทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการจุนเจือครอบครัว ทำให้เกิดความลำบาก เช่น ยามเจ็บป่วยเงินทองไม่เพียงพอต่อการรักษาพยาบาล ทั้งอาชีพเหล่านี้จะไม่มีส่วนร่วมทางสังคมที่เพียงพออีกด้วย

กลุ่มที่ 4 คำบอกรายได้ เป็นการกล่าวถึงฐานะทางการเงิน ค่าใช้จ่ายในชีวิต ทั้งรายรับและรายจ่าย

สวัสดิ์ครับเพื่อน...เมื่อวานนี้ผมได้เข้าไปช่วยเหลือคุณยายอัมพร อาจเพ็ชร อายุ 75 ปี ป่วยเป็นกระดูกทับเส้น ทางเดินท่อน้ำสภาวะ และอีกหลายโรค นอนติดที่นอนอยู่กับตาที่มีอาชีพขับรถแท็กซี่ ขับตั้งแต่ตี 4 ถึง 11 โมงเช้า เพื่อมาดูแลคุณยาย บางวันก็ขาดทุน บางวันเหลือเงินกลับมาไม่ถึงร้อย อดมือกินมือ บางครั้งต้องอาศัยข้าววัด

จากตัวอย่างกล่าวถึงตาประกอบอาชีพขับรถแท็กซี่และให้รายละเอียดว่าในการขับรถแท็กซี่นั้นบางวันก็ขาดทุน หรือเหลือเงินไม่ถึง 100 บาท ส่งผลให้อดมือกินมือและต้องอาศัยข้าววัด ข้อความเหล่านี้บอกสถานภาพทางการเงินที่ย่ำแย่ ทำให้ใช้ชีวิตอย่างยากลำบาก เนื่องจากแม้กระทั่งอาหารการกินยังไม่มีเงินพอจะซื้อได้ จึงสื่อความได้ว่ามีความเป็นไปได้ยากที่จะมีเงินไปรักษายายที่มีอาการป่วย การเล่าถึงเรื่องราวชีวิตผู้สูงอายุที่ยังคงต้องทำงานนั้นเป็นสิ่งที่ไร้ความน่าสงสารในสังคมไทยได้ เนื่องจากในสังคมไทยจะมีความคิดที่ว่าผู้สูงอายุควรอยู่บ้านให้ลูกหลานเลี้ยงดู ฉะนั้นการทำงานขับรถแท็กซี่ของคุณตาสะท้อนว่าคุณหลานอาจจะไม่ดูแลคุณตา คุณตาจึงยังคงต้องทำงาน ทั้งการบอกเวลาในการขับรถของคุณตาที่ทำงานตั้งแต่ตี 4 ถึง 11 โมงเช้า รวมเวลา 7 ชั่วโมง แสดงให้เห็นถึงความขยันสู้ชีวิตที่เริ่มงานตั้งแต่เช้าตรู่ อาชีพขับรถแท็กซี่เป็นอาชีพที่มีรายได้ดีแต่ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาในการขับรถว่าช่วงเวลานั้นมีผู้โดยสารมากน้อยแค่ไหน รวมถึงพื้นที่ในการขับรถอีกด้วย ฉะนั้นการเหลือเงินจากการทำงานไม่ถึงร้อยบาทในบางวันจึงไม่ได้เป็นการบอกว่าในวันอื่นๆ คุณตาจะมีรายได้ไม่ถึง 100 บาท แต่การเลือก

เล่าเฉพาะวันที่เหลือเงินน้อยก็เพื่อเชื่อมโยงว่าทำให้ต้องอดมื้อกินมื้อ จนกระทั่งต้องอาศัยข้าววัด ก็เพื่อตอกย้ำสถานะทางการเงินที่ย่ำแย่ควรแก่การให้ความช่วยเหลือครอบครัวนี้

กลุ่มที่ 5 คำแสดงความรู้สึก เป็นการใช้ถ้อยคำที่สื่อถึงความรู้สึกของบิณฑิที่มีต่อสภาพชีวิตของผู้ขอรับบริจาค

บางครั้งยายเคยเป็นลมแล้วหล่นจากรถมอเตอร์ไซด์ ทำให้แขนหัก ทุกวันนี้รายได้มาจากการขับรถแท็กซี่นิดหน่อย และเบี้ยเลี้ยงผู้สูงอายุรับเงินคนพิการเฉลี่ยเดือนละ 2,000 กว่าบาท ค่าเช่าห้องรวมค่าน้ำค่าไฟ 2,000 กว่าบาทเหมือนกัน น่าสงสารและน่าเห็นใจ คุณยายกับคุณตามาก ลำบากก็ตรงเวลาป่วยไข้ไม่มีรถจะไปโรงพยาบาล ไม่มีเงินแม้แต่จะขึ้นแท็กซี่ บางวันไม่มีเงินแม้แต่จะกินข้าว

จากตัวอย่างปรากฏการใช้ถ้อยคำแสดงความรู้สึกที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคุณยายและคุณตา ด้วยคำว่า “น่าสงสาร” และ “น่าเห็นใจ” เป็นการตอกย้ำภาพความลำบากให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งยังสามารถสื่ออารมณ์ความรู้สึกเหล่านี้ไปยังผู้รับสารได้ จึงเป็นวิธีการโน้มน้าวให้เกิดความสงสารและเห็นใจในเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากกลุ่มข้อมูลโดยส่วนใหญ่ในเพจของ “บิณฑิ” จะพบว่าการสื่อภาพของผู้ขอรับบริจาคจะควบคู่กับการสื่อความรู้สึกว่าสงสารและเห็นใจผู้ขอรับบริจาคเสมอ ความรู้สึกเช่นนี้จึงเป็นการแสดงภาพของผู้ขอรับบริจาคที่อยู่ในสถานะแตกต่าง กล่าวคือ ผู้ขอรับบริจาคอยู่ในสถานะที่ไร้ศักยภาพในการใช้ชีวิต ทั้งยังสะท้อนว่าบิณฑิกำลังมองว่าสถานะทางสังคมของผู้ขอรับบริจาคอยู่ในสถานะที่ต่ำกว่าและสถานะทางสังคมของตนอยู่ในสถานะที่เหนือกว่า ทั้งฐานะทางสังคม ความเป็นอยู่ คุณภาพชีวิต จึงเป็นวิธีการโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารเองก็จัดอยู่ในกลุ่มที่มีศักยภาพในการใช้ชีวิตมากกว่าจึงส่งผลให้สามารถช่วยเหลือผู้ที่ลำบากกว่าได้

กลุ่มที่ 6 คำเรียกญาติ เป็นการใช้กลุ่มคำเรียกญาติ เช่น คุณตา คุณยาย คุณป้า พี่ น้อง ลุง เป็นต้น ในการเรียกผู้ขอรับบริจาค

ผมได้เข้าไปช่วยเหลือครอบครัวของคุณตาสำเร็จ เพ็ชรเกษม อายุ 86 ปี นอนชมอยู่กับพื้นห้องด้วยอาการปวดและคันตามตัว มีลูกชายกับลูกสะใภ้คอยดูแล

จากตัวอย่างปรากฏการใช้คำเรียกญาติ เช่น “คุณตา” แสดงให้เห็นภาพความเป็นกลุ่มเดียวกัน ครอบครัวเดียวกัน เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างบิณฑิกับผู้ขอรับบริจาค ทั้งยังสื่อว่าคุณตาเป็นกลุ่มผู้สูงวัยที่อาจจะลำบากในการดูแลตัวเอง ทั้งการประกอบอาชีพ การหารายได้ ทำให้เห็นว่าบิณฑิจึงได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือและเรียกอย่างสนิทสนมประหนึ่งเป็นคนในครอบครัว สร้างภาพความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การอยู่รวมกลุ่มสังคมเดียวกัน สื่อความรู้สึกการเข้าใจ การดูแล การช่วยเหลือกันแบบญาติมิตร ฉะนั้นการใช้คำเรียกเช่นนี้ยังเป็นการกระตุ้นถึงความน่าเชื่อถือที่บิณฑิได้ทำความรู้จักกับผู้ขอรับบริจาคแล้ว การใช้คำเรียกญาติในสังคมไทยเป็นวิธีการสร้างระยะความสนิทสนมส่งผลให้ผู้รับสารเกิดความคล้อยตามประกอบกับความเชื่อถือในตัวบิณฑิ ทำให้แนวโน้มการช่วยเหลือเกิดขึ้นได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

กลุ่มที่ 7 คำบอกอายุ เป็นการบ่งบอกอายุของผู้ขอรับบริจาค ซึ่งโดยส่วนใหญ่มักจะเป็นกลุ่มผู้สูงวัย

เมื่อวานนี้ ผมกับรายการ โฮป ประกายแสงแห่งความหวัง ได้เข้าไปช่วยเหลือครอบครัวของนางกระเวก บุญศิริ อายุ 79 ปี ป่วยเป็นโรคอัมพาตนอนติดเตียงมานานแล้ว

จากตัวอย่างคำบอกอายุในกลุ่มผู้ขอรับบริจาคเงินมักจะเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีความยากลำบากในการใช้ชีวิต ทั้งการประกอบอาชีพ ขาดรายได้ รวมถึงโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ที่รุมเร้า จึงเป็นกลุ่มที่ผู้รับสารอาจจะเกิดความสงสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีคำบอกอายุปรากฏร่วมด้วยทำให้เห็นว่าบิณฑิให้มีความสำคัญกับกลุ่มผู้สูงอายุ ไม่ได้ทอดทิ้งกลุ่มคนเหล่านี้และเลือกที่จะให้ความช่วยเหลือเสมอ

กลุ่มที่ 8 คำบอกช่วงเวลา เป็นการใช้อายุคำที่เกี่ยวกับเวลา ทั้งบอกเวลาและบอกระยะเวลา

สวัสดีครับเพื่อนๆ...เมื่อวานนี้ผมได้ไปช่วยเหลือน้องแซก หรือนายฤทธิ์ชัย โนนพยอม
อายุ 22 ปี อยู่ที่ อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น ซึ่งป่วยเป็นมะเร็งเม็ดเลือดขาว ตั้งแต่อายุ 13 ปี

สวัสดีครับเพื่อนๆ...เมื่อวานนี้ ผมได้เข้าไปช่วยเหลือครอบครัวของคุณตาสำเร็จ เพ็ชรเกษม
อายุ 86 ปี

จากตัวอย่างคำบอกช่วงเวลาคือ “ตั้งแต่อายุ 13 ปี” บ่งบอกจุดเริ่มต้นของการเป็นโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว ปัจจุบันน้องแซกอายุ 22 ปีแล้ว แสดงให้เห็นว่าน้องแซกป่วยเป็นโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวมาเป็นเวลาถึง 9 ปี คำบอกช่วงเวลาในลักษณะนี้จึงเป็นการสื่อภาพความทุกข์ทรมานที่มีมาอย่างยาวนาน ทั้งยังสื่อความว่าในการป่วยของน้องแซกไม่ได้เป็นการป่วยที่เพิ่งเกิดขึ้นแล้วมาขอรับบริจาคเงิน แต่เป็นการป่วยที่ทั้งน้องแซกและครอบครัวได้ต่อสู้กับโรคร้ายมาเป็นระยะเวลานานแล้ว และการขอรับบริจาคเงินครั้งนี้จึงเหมือนเป็นการสนับสนุนให้น้องแซกและครอบครัวสามารถมีเรี่ยวแรงในการต่อสู้ต่อไป

ส่วนตัวอย่างที่สอง ปรากฏการใช้คำบอกช่วงเวลาคือ “เมื่อวานนี้” เป็นคำที่ปรากฏบ่อยครั้งในกลุ่มข้อมูลการขอรับบริจาคเงิน แสดงให้เห็นการกระทำในอดีตที่ได้เกิดขึ้นไปแล้ว สื่อความว่าการช่วยเหลือของบิณฑินั้นได้เกิดขึ้นไปเรียบร้อยแล้วก่อนที่จะมาเขียนเล่าเรื่องราวทั้งหมดลงในเพจแสดงให้เห็นการทำเป็นตัวอย่าง ฉะนั้นหากผู้รับสารเห็นด้วยกับแนวทางการช่วยเหลืออย่างเช่นบิณฑิก็สามารถกระทำตามบิณฑิได้โดยการโอนเงินบริจาคแก่ผู้คนที่ประสบกับความเดือดร้อนตามที่นำเสนอในเพจเฟซบุ๊ก

กลุ่มที่ 9 คำบอกจำนวนเงิน เป็นการใช้อายุคำในการบอกจำนวนเงิน ทั้งจำนวนเงินที่ผู้ขอรับบริจาคต้องการและจำนวนเงินที่บิณฑิได้บริจาค

เมื่อวานนี้ รายการ hope ประกายแสงแห่งความหวัง ได้มอบเงินช่วยเหลือ 10,000 บาท
และถุงยังชีพพร้อมข้าวสารอาหารแห้ง ผมได้มอบเงินช่วยเหลือไปอีก 10,000 บาท

จากตัวอย่างปรากฏตัวเลขที่เป็นจำนวนเงินที่บิณฑิกับรายการ Hope ได้ช่วยเหลือผู้ขอรับบริจาคในเบื้องต้น เป็นจำนวนเงิน 20,000 บาท ซึ่งในแต่ละกลุ่มข้อมูลนั้นบิณฑิมักจะบริจาคเงินส่วนตัวช่วยเหลือก่อนเสมอ เป็นจำนวนเงินประมาณ 10,000-40,000 บาท ซึ่งจำนวนเงินที่บริจาคในแต่ละกรณีจะขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของบิณฑิที่มีต่อความเดือดร้อนของผู้ขอรับบริจาค อย่างตัวอย่างข้างต้นเป็นกรณีของคุณทัศนีย์ สุพัฒน์สรที่ป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง ไชมัน อ้วน โรคหัวใจ และทางเดินหายใจตีบตัน และคุณทัศนีย์มีสามีคอยดูแลและรวมถึงยังสามารถหารายได้มาจุนเจือครอบครัวได้บ้าง กรณีนี้จำนวนเงินที่ช่วยเหลือจึงไม่สูงมาก และหากกรณีใดที่จำนวนเงินช่วยเหลือสูงสื่อให้เห็นว่าเรื่องราวของผู้ขอรับบริจาคเงินมีความเดือดร้อนมากเช่นกัน

กลุ่มที่ 10 คำอวยพรหรือคำขอบคุณ เป็นการใช้อายุคำกล่าวขอบคุณ เช่น ขอบพระคุณ ขอบคุณ กราบขอบพระคุณ ส่วนคำอวยพรจะเป็นการขอให้ผู้ที่ช่วยเหลือได้รับสิ่งดีๆ ในชีวิต เช่น ขอให้มีความสุข เป็นต้น

ขอบคุณมากๆ ครับทุกกำลังใจและปัจจัยที่ช่วยเหลือคุณยายกับคุณตา ขอให้เพื่อน ๆ
ทุกคน มีแต่ความสุขความเจริญ ปราศจากสิ่งใด ขอให้สมดังปรารถนาทุกประการ

จากตัวอย่างปรากฏทั้งคำขอบคุณและคำอวยพร ซึ่งเป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีแก่ผู้รับสาร ทำให้เห็นความปรารถนาดีที่มีต่อกัน การกล่าวถึงคำขอบคุณและคำอวยพรจึงสื่อให้เห็นว่ามีการทำสิ่งดี ๆ ร่วมกัน สะท้อนให้เห็นว่าการมองเห็นความเดือดร้อนของผู้คนและเข้าไปช่วยเหลือโดยการบริจาคเงินเป็นภาพบอกเล่าเรื่องราวดี ๆ เชิญชวนให้ผู้รับสารเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องราวดี ๆ ด้วยกัน และตอกย้ำว่าหากต้องการเป็นคนดี ต้องการทำความดีก็ควรช่วยเหลือผู้ที่ลำบากเดือดร้อน ฉะนั้นการกล่าวถึงคำขอบคุณและคำอวยพรจึงไม่ได้เป็นการตอบรับการกระทำในการช่วยเหลือผู้คนเพียงเท่านั้น การกล่าวในลักษณะเช่นนี้เป็นกลวิธีการโน้มน้าวใจให้เกิดความคิดว่าการบริจาคเงิน คือ การทำความดี

สรุปได้ว่ากลวิธีวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาทั้ง 10 กลวิธี เป็นการใช้ภาษาเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารเข้าใจเจตนาของผู้ส่งสารที่นอกจากจะเป็นการเล่าเรื่องราวชีวิตผู้ที่ประสบกับปัญหาต่าง ๆ แล้ว ผู้ส่งสารยังแสดงเจตนาของการขอความช่วยเหลือในเรื่องของการบริจาคเงินจากผู้รับสาร การใช้กลวิธีทางภาษาทั้ง 10 กลุ่มที่วิเคราะห์ไปข้างต้นแสดงให้เห็นการคัดเลือกการใช้ภาษาเพื่อนำเสนอมุมมอง ความคิดตามเจตนาของผู้ส่งสาร ทั้งยังเลือกที่จะไม่กล่าวถึง ปิดบัง ซ่อนเร้น และบิดเบือนความเข้าใจบางอย่างให้กับผู้รับสารเพื่อเป็นการโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารคล้อยตามเจตนาของผู้ส่งสาร กลวิธีทางภาษาที่กล่าวมานี้จึงสะท้อนให้เห็นอิทธิพลพลังของภาษาที่สื่อความคิดและโน้มน้าวความคิดของผู้คนได้ จึงเกิดกิจกรรมการบริจาคขึ้นในกลุ่มเฟซบุ๊กของบิณฑ์ บรรลือฤทธิ์

6. สรุปและอภิปรายผล

กลวิธีการโน้มน้าวใจเพื่อขอรับบริจาคเงินในเฟซบุ๊กของบิณฑ์ บรรลือฤทธิ์ เป็นการสื่อให้เห็นพลังของการใช้ภาษาที่ปรากฏในโครงสร้างและองค์ประกอบของวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินซึ่งมีผลต่อการโน้มน้าวจิตใจของผู้คนให้เกิดการบริจาคเงินได้ จากการวิเคราะห์วาทกรรมการขอรับบริจาคเงินที่นำเสนอในเฟซบุ๊กทั้ง 12 ข้อมูล ทำให้เห็นโครงสร้างและองค์ประกอบของวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินที่ประกอบด้วยส่วนต้น ส่วนกลาง และส่วนท้าย โดยมีวิธีการร้อยเรียงส่วนขององค์ประกอบเพื่อโน้มน้าวใจและในแต่ละองค์ประกอบนั้นเป็นการประกอบสร้างตัวบทผ่านการคัดเลือกโดยผู้ส่งสารที่เห็นว่าประเด็นใดควรนำเสนอและประเด็นใดไม่ควรแก่การกล่าวถึง นอกจากนี้กลวิธีทางภาษาที่สามารถโน้มน้าวใจผู้รับสารได้นั้นปรากฏว่ามี 10 กลวิธี ได้แก่ คำแสดงสภาพร่างกายและสุขภาพ คำแสดงสภาพครอบครัว คำแสดงอาชีพ คำบอกรายได้ คำแสดงความรู้สึก คำเรียกญาติ คำบอกอายุ คำบอกช่วงเวลา คำบอกจำนวนเงิน และคำอวยพรหรือคำขอบคุณ

กลวิธีการโน้มน้าวใจในวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินของบิณฑ์ บรรลือฤทธิ์ เป็นวิธีการโน้มน้าวใจโดยการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในโครงสร้างและองค์ประกอบของวาทกรรมการขอรับบริจาคเงิน การผลิตวาทกรรมนี้เป็นการเลือกสรรข้อความทั้งในระดับคำ รวมถึงการจัดเรียงข้อมูลในระดับโครงสร้างความเพื่อให้เรื่องจริงที่มาจากประสบการณ์ของบิณฑ์ได้นำมาเล่าเป็นเรื่องราวโดยมีวัตถุประสงค์ในการขอรับบริจาคเงิน

ตามที่เซมัวร์ แชนแมน (Chatman, 1978, pp. 19-22) กล่าวถึงการเล่าเรื่องว่าประกอบด้วย 2 ส่วน คือ เนื้อหา (story) และวาทกรรม (discourse) ในส่วนของเนื้อหานั้นประกอบด้วยเหตุการณ์ การกระทำ ตัวละคร ฉาก เป็นต้น ส่วนวาทกรรมประกอบด้วยการนำเสนอในรูปแบบของโครงสร้างการเล่าเรื่อง เช่นเดียวกับที่กาญจนา แก้วเทพ (2553, น. 255) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์เรื่องเล่าตามแนวคิดโครงสร้างนิยมของเซมัวร์ แชนแมนว่า Story ก็คือจะมีอะไรในเรื่องเล่า (what) ส่วน Discourse ก็คือวิธีการเล่าเรื่องนั้นเป็นอย่างไร (how) กล่าวได้ว่าไม่เพียงแต่เนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญของเรื่อง แต่วิธีการเล่าเรื่องก็มีส่วนต่อการรับรู้ของผู้รับสารเช่นกัน

วิธีการเล่าในวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินนี้เป็นการเล่าที่ไม่ได้เป็นเพียงแค่การบรรยายเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีลักษณะการโน้มน้าวเพื่อส่งผลให้เกิดการบริจาคเงิน ลักษณะเช่นนี้จึงเป็นลักษณะแบบผสมผสานการผสมผสานเชิงวัฒนธรรม (Hybridization) ดังที่ได้กล่าวในส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การประกอบสร้างของวาทกรรมผ่านการเล่าเรื่องโดยบิณฑ์ บรรลือฤทธิ์ จึงเป็นการโน้มน้าวที่ประสานระหว่างโครงสร้างและองค์ประกอบของวาทกรรมการขอรับบริจาคเงินกับกลวิธีทางภาษามาประกอบกันสร้างน้ำหนักในการโน้มน้าวใจให้เกิดขึ้น ส่งผลให้วัตถุประสงค์สำคัญในการส่งสารดังกล่าวสามารถเกิดผลสัมฤทธิ์ในทางที่ผู้ส่งสารต้องการ นั่นคือ การบริจาคเงิน

ในวาทกรรมนี้เลือกวิธีการโน้มน้าวที่ทำให้เด่นโดยการกล่าวซ้ำๆ เช่น การบอกชื่อโรค ความเจ็บป่วย ความลำบาก ฐานะทางการเงิน ทั้งในส่วนต้นและส่วนกลางเพื่อตอกย้ำภาพความเดือดร้อน และเลือกวิธีที่ทำให้ไม่สำคัญ เช่น การละเว้นไม่กล่าวถึงสมาชิกคนอื่นในครอบครัว หรือชีวิตความเป็นอยู่ในวันอื่นๆ วิธีการเช่นนี้บิณฑ์ได้เลือกสรรและผลิตซ้ำอยู่ในวาทกรรมเสมอทำให้การโน้มน้าวใจเกิดผลสำเร็จ

นอกจากนี้ภาพที่ปรากฏในเพจของบิณฑ์นั้นยังเป็นการตอกย้ำความน่าเชื่อถือให้เพิ่มมากขึ้นว่า เป็นเรื่องเล่าที่มาจากเรื่องจริง มีผู้ขอรับบริจาคเงินที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเจ็บป่วยจริง อีกทั้งบิณฑ์เป็นผู้ส่งสารโดยตรงกับผู้ขอรับบริจาคเงินจึงปรากฏภาพถ่ายร่วมกันระหว่างบิณฑ์กับผู้ขอรับบริจาคเงินเสมอ

ภาพที่ 2. บิณฑ์ถ่ายภาพร่วมกับผู้ขอรับบริจาคเงินขณะที่ลงพื้นที่ไปให้ความช่วยเหลือ

(ที่มา: <https://www.facebook.com/Bhin.fanclub>)

จะนั้นสรุปได้ว่ากลวิธีการโน้มน้าวใจเพื่อขอรับบริจาคในเพจเฟซบุ๊กของบิณฑ์ บรรลือฤทธิ์ ที่ประกอบด้วย โครงสร้างและองค์ประกอบของการเล่าเรื่องที่มีรูปแบบเรื่องเล่าเกี่ยวกับชีวิต รวมถึงการใช้กลวิธีทางภาษาทั้ง 10 กลวิธีนั้น เป็นการประกอบสร้างวาทกรรมที่ผ่านการคัดสรรและผลิตขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์การขอรับบริจาคเงิน เป็นกลวิธีการโน้มน้าวใจที่แยบยล ทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกคล้อยตามการโน้มน้าวใจได้สำเร็จ จึงทำให้เพจเฟซบุ๊ก ของบิณฑ์ บรรลือฤทธิ์ได้รับความเชื่อถือจากสังคมในด้านการให้ความช่วยเหลือผู้คน

รายการอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2553). *แนวพินิจใหม่ในการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- แกมกาญจน์ พัทธ์ธีรพงศ์. (2560). *ปริศนาการพูดของมคณายกในวัดพระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม: องค์ประกอบ การสื่อสารและกลวิธีการโน้มน้าวใจ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2556). *วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์: แนวคิดและการนำมาศึกษาวาทกรรม ในภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยะนันท์ ขุนทอง. (2560, 17 พฤศจิกายน). *Exclusive! เทวดาเดินดิน “บิณฑ์ บรรลือฤทธิ์”*. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2561 จาก <https://mgronline.com/live/detail/9600000116405>.
- อรรธรณ ปิลันธน์โอวาท. (2552). *การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Chatman, S. (1978). *Story and Discourse*. New York: Cornell University Press.
- Eggin, S. (2004). *An Introduction to Systemic Functional Linguistics*. New York: Continuum.
- Lee, P. C. W. (2016). A Discourse Description of Four Fund-raising Text-Linguists Meet Practitioners: An Exploratory Study. *Discourse and Interaction*, 9(2), 25-50.
- Longacre, R. E. (1996). *The Grammar of Discourse*. New York: Plenum Press.